THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over Canada And Abroad

VOLUME VI No 2484 Toronto Friday September 11 1919 ט״ז אלול פרשה כי תבא תרעט דאנערשט. 11 טער סעפ. 1919 PRICE TWO CENTS

מר. ווייַנבערג שיקט נעלט נאך פוילען לויט ״ן טעגליכען קורס

דריי טעג צייט געגעבען צו רומעניען און יוגא-סלאוויע אונטערצושרייבען דעם שלום אפמאך

גרוסען פון אייראפא פאר קענעדער אידען

ענטנומען פון די אידיש אייראפעאישע צייטונגען.

פסח בערענשטאק מיט זיין פאמיליע 89 וויקליך עון. טאראנטא, ווערט גע גריסט פון זיין ברודער ישראל בערענשטאק, זוהן און טאכטער פון וואראשא. גרוישבאווסקא 18

מרדכי יוסף שלוקער אין קאנאדע, ווערט גגריסט פון זיין קוזינע רבקה לעפעלר פון דער היים שלוקער, שרייב דיר אדרעס, ווי אויך עטוואס שטיצע מיין אדרעס וואראשא, פאנסקע 78, וו. 14

מאריא סילווערגלעיט ביי ל. ה. מארקאוויטש 60 טעראלי סטריט טא־ראנטא.

מיר בעפינדען זיך נאט צו דאנק גע זונט מיר פאר לאנגען שטיצע. וואס מאכט איהר?

דניאל סילווערגלעיט לאדז פאדרושעצנא 15.

פייגע אייזענשטיין זוכט שוב בראס. וועמעס אדרעס איז געווען אין טימינס, אנטעריא, קענעדע.

פייגע אייזענשער זוכט ש. ציפער, וועמעס אדרעס איז געווען 45 וואלטאן סטריט, טאראנטא, קענעדע.

ליעבע אפעס זוכט וו. גאלדפעדער וועמעס אדרעס איז געווען אין טימינס. סטריט, וועסט, טאראנטא.

לייב בלומענפעלד זוכט אלטער בלו מענפעלד וועמעס אדרעס איז געווען 93 ניו סטריט, טאראנטא. קענעדע.

בת שבע אייבעשיץ זוכט ה. דאוויד סאן, אין אריליק, אנטעריא, קענעדע

ה. פיינשטיין זוכט נ. בריסקער ווע מעס אדרעס איז געווען 859 ארטען סט מאנטרעאל קענעדע, און א קרוב אויף״ן אדרעס פון קעסטנער סטריט יאהאנעס־בורג אפריקא.

פייגע פינקעלשטיין זוכט ישראל וואנוויל פישערמאן, וועמעל אדרעס איז געווען 14 באלדווין סטריט טאראנטא, און ס פינקוס וועמעס אדרעס איז גע־ווען 113 ריטשמאנד סטריט, טאראנטא, קענעדע.

פייגע פרייטאן זוכט ה. קעניגסבערג, וועמעס אדרעס איז געווען 18 פאלמער סטריט אנטעריא, קענעדע.

מרים גאלדבערג זוכט משה גאלד־בערג וועמעס אדרעס איז געווען לאו־רענס בענק, מאנטרעאל.

חיה שרה גרינבערג זוכט ה. גרינ־בערג, וועמעס אדרעס איז געווען פוירס־טשעסטער סטריט, מאנטרעאל, קענעדע.

גיטעל הארבאום זוכט מאקס שיד־לאין, וועמעס אדרעס איז געווען 488 דא־וניק סטריט מאנטרעאל, קענעדע.

מינדעלע קארטמעסער זוכט קארט־מעסער, וועמעס אדרעס איז געווען וואדד סעראנק סטריט, מאנטרעאל, קענעדע.

פערלע יאקאבסאן זוכט סיידיע הי־מעלמאן, וועמעס אדרעס איז געווען 327 גארטיידזש עווענוי ווינניפעג קענעדע.

שומקע יאקאבאוויטש זוכט ה. ה. יאקאבאוויטש, וועמעס אדרעס איז גע־ווען 139 דזשאוואל סטריט, אנטעריא, קענעדע.

ריבאה פארטי ריכט זיך אנצופאנגען א טעטי נעזן קאמפיין

די לייבאר פארטי ארגאניזירט אירע כחות, און ריכט זיך איינצופירען א גאנץ טעטיגען קעמפיין, עס איז אנאנ־סירט געווארען דאס די פארטיי וועט ארויסשטעלען א היפשע צאהל קאנדידא־טען אין די פארשידענע דיסטריקטען, פאראייניגען זיך מיט פארמער

אין מאנכע דיסטריקטען איז אויך געשלאסען געווארען א פאראייניגונג צווי שען דער־לייבאר פארטי מיט דער אנטע ריא פארמער אסאסיאיישאן מיט״ן צוועק צו האבען געמייַנשאפטליכע קאנדידא טען.

וועלען בעטען אן אמנעסטיע ביים פרינץ

מאנטרעאל סעפט. 10

דער סיטי קאונסיל האט געכטען ביים מיטינג, באשלאסען אויסצוגעבען די גלעי נענהייט וואס דער פרינץ אוו וויילס גע־פינט זיך דא אין קענעדע אין בעטען ביי אים ארויסצוגעבען אן אמנעסטיע און בא פרייען פון א שטראף אלע די יעניגע וואס האבען ניט אויסגעפאלגט דאס מיליטע רישע געזעץ אויך ארונטערצוגעהמען די גרויסע שטראפען וואס די געריכטען האב בען ארויפגעלייגט אויף די וואס זענען געשטאנען ביז איצט.

פארטרעטער פון לאסאנדזישע לאס סאניטאריום אין טאראנטא.

אין טאראנטא געפינט זיך היינטי־גע וואך דער פארטרעטער פונ׳ם לאס אנדזשעלאס קאנסאמפטיוו סאניטאריום, מר. ס. פלאנצער. דאס האספיטאל ווערט אויסגעהאלטען מעהרהיטעגס פון ארביי־טער און מר. פלאנצער באזוכט די ארביי־טער ארגאניזאציעס אפעלערענדיג צו זיי ווערען מיטגלידער אין סאניטאריום. דער פרייז צו ווערען א מיטגליד קאסט בלויז איין דאלאר, די פארוואלטונג פונם סאניטאריום מאכט איצט א קעמפיין אויף הונדערט טויזענט מיטגלידער, די אמאלגאמייטעד קלאדינג וואר־קערס אין דארטען אויף אן אייגענעם פאוויי־ליאן וואס וועט אנטרעפען צעהן טויזענט דאלאר.

היינטיגער קורס

5

סענט

פאר׳ן פוילישען מארק

מר. ה. ווייַנבערג

קומט אריין אין אפיס פון „אידי־דישען זשורנאל״, דער ראיעלסטער פלאץ אין שטאדט. זיכערסטע וועג צו שיקען געלד. עהרליכסטע באהאנד־לונג. דאס געלט ווערט ניט פאר־האלטען אויף קיין איין מינוט.

אידישע ארבייטער קריגען באשעפטיגונג אין ירושלים

(אינט. איד. פרעס ביורא)

נייוארק סעפט. 10

אינפארמאציעס וואס זענען דא ערהאלטען געווארען מעלדען דאס אין ירושלים ווערט איצט איינגעריכטעט באלייכטונג איבער׳ן שטאט אין דער־ביי ווערען באשעפטיגט א גרויסע צאל אידישע ארבייטער.

היינט דער ריזען מאסמיטינג פון די וויסטעראנען

עס ווערט ערוואַרטעט ביז דרייסיג טויזענט מענשען זאלען קו מען אין קווינס פארק און פון דארטען מארשירען אין דער ארענא באארד אוו קאנטראל סאנקציאנירט דעם מיטינג מעיאר וועט זיין דער פארזיצענדער

דער ערשטער זיג פון די מלחמה ווע טעראנען איז געווען געכטען פריה ווען די באארד אוו קאנטראל האט ביי א ספעציע מיטינג באוויליגט דעם פארלאנג צו געבען די ארענא אויף א מאסענפארזאמ לונג און דער מעיאר זאל אליין זיין דער טשערמאן.

באארדען ווערט ווייכער

ידיעות וואס זענען היינט ערהאל טען געווארען דא אין שטאט פון אטאווא לויטען דאס פרעמיער באארדען האט געבי טען זיין שטעלונג און האט איינגעווילינט אויפצונעהמען א דעפוטאציע פון דער ״גראטואיטי ליעג״. אנדערע באריכטען האבען אויך געגעבען אן אנצוהעריניש דאס די רעגירונג איז גרייט צו ״האנד־לען״ וועגען דער פארדערונג פון די וועט טעראנען.

ריזען דעמאנסטראציע אין קווינס פארק

די סאלדאטען האבען אראנזשירט א פאסען דעמאנסטראציע אין קווינס פארק וואוהין אלע סאלדאטען מלחמה וועטערא נען דארפען זיך פארזאמלען פון דאר טען וועלען אלע מארשירען אין דער ארע־נא וואו עס וועט געהאלטען ווערען דער מיטינג מיט מעיאר טשווירטש אלס פאר זיצענדער.

דער צווייט פונ׳ם מיטינג איז קלאר צימאבען פאר דער טראנזיטער באפעל קערונג די נייטען פון די אומגעקעהרטע סאלדאטען און פאר וואס די רעגירונג מוז געבען עידעם סאלדאט ניט וועניגער ווי צוויי טויזענט דאלאר צו מאנען אנפאנ גען עפיס א ביזנעס פאר זיך.

בעלגישער קעניג וועט באזו־כען קענעדע

אטאווא סעפט. 10

די קענעדער רעגירונג וועט ארויסשי קען אן אפיציעלע אייינלאדונג צום קעניג און די קעניגין פון בעלגיען אפצושמאטען א וויזיט אין קענעדע ביי דער געלעגע הייט ווען די קעניגליכע פאמיליע וועט זיך געפינען צום באזוך אין די פאראי ניגטע שטאאטען.

מעיאר רעדט שוין ווייטער ווע גען פארקלענערען פרייזען

מעיאר טשווירטש האט שוין נאכאמאל אנגעהויבען רעדען פון ״טון עפיס״ אין דער פראגע פון פארקלענערען די פרייזען אויף לעבענס מיטלען, דער סיטי קאונסיל מיטינג פון קומענדע וואך וועט זיך בא שעפטיגען מיט דער פראגע.

בעלגישע דעלעגאציע שרייבט אונטער שלום טראקטאט מיט אלייאירטע

שלום קאנפערענץ שליסט פריידען מיט עסטרייך. — אויסערן מיניסטער באלפאור שיקט א שטרענגע נאטע צו רומע־ניען. — קאנפערענץ באוויליגט רומעניען און יוגא סלא־וויען דריי טעג צייט צום אונטערשרייבען. — מוזען אונ־טערשרייבען די מינאריטעט רעכטע פאר אידען אדער דיפלאמאטישע באציהונגען ווערען איבערגעריסען.

סט. דזשערמיין סעפט. 10

פארל רענער, פארשטעהער פון דער עסטרייכישער דעלעגאציע צום שלום קאנ פערענץ האט אונטערגעשריבען דעם שלום אפמאך צווישען די אלייאירטע רע גירונגען און דער עסטרייכישער רעפוב־ליק. דאס אונטערשרייבען איז פארגע קומען היינט 10.15 אין דער פריה. דער פארזיצענדער פון דער סעסיע איז געווען דזשארדזיש קלעמאנסאו. פרעמיער פון פראנקרייך.

ווען אלע דעלעגאטען זענען געווען פארזאמלט ארום דעם רונדען טיש האט דער פארזיצענדער פארגעשטעלט דר. רענער, מיט דער זעלבער פארמאליטעט ווי עס איז פארגעשטעלט געווארען די דייטשע דעלעגאציע אין ווערסאיל ווען זי האט דעם 28־טען יוני אונטערגעשריבען דעם שלום אפמאך מיט די אלייאירטע.

פרעמיער קלעמאנסאו האט גלייך נאך דער ערעפנונג פון דער זיצונג ער־קלערט אז דר. רענער וועט זיין דער ער שטער אונטערצושרייבען און דערנאך וועלען אויסגערופען ווערען אלע דעלע גאטען ביי די נעמען צום אונטערשריי־בען.

נעהמט דעם ביטערען פיל מיט א שמייכעל אויף די ליפען

נלייך ווי פרעמיער קלעמאנסאו האט געענדיגט די ערקלערונג איז דר. רענער צוגעגאנגען, העפליך זיך פארנייגט און אונטערגעשריבען דעם טראקטאט מיט א שמייכעל אויף די ליפען. דר. רענער האט זיך ווידער פארנייגט נאכיץ העפליך ווע ער איז פארטיג געווארען און צוריקגעגאנ־גען צו זיין פלאץ.

די ערקלערונג פון פרעמיער קלע־מאנסאו איז איבערזעצט געווארען פון פראנצויזיש אויף דייטש אין דר. רענער האט ניט ארויסגעוויזען קיין איבריגע איילינקייט צו פארלאזען דעם זאאל. עס האט געדויערט ביז 11.15 פונקט א נאכ צע שטונדע ביז אלע דעלעגאטען האבען אונטערגעשריבען זייערע נעמען.

ביים אונטערשרייבען זענען ניט אנ־וועזנד געווען ניט פרעמיער לאיד דזשארדזיש פון ענגלאנד און אויך ניט קוירנעל האוז פון דער אמעריקאנער דע פארזיצענדער פון דער סעסיע איז געווען דזשארדזיש קלעמאנסאו. פרעמיער פון פראנקרייך.

ווען אלע דעלעגאטען זענען געווען פארזאמלט ארום דעם רונדען טיש האט דער פארזיצענדער פארגעשטעלט דר. רענער, מיט דער זעלבער פארמאליטעט ווי עס איז פארגעשטעלט געווארען די דייטשע דעלעגאציע אין ווערסאיל ווען זי האט דעם 28־טען יוני אונטערגעשריבען דעם שלום אפמאך מיט די אלייאירטע.

פרעמיער קלעמאנסאו האט גלייך נאך דער ערעפנונג פון דער זיצונג ער־קלערט אז דר. רענער וועט זיין דער ער שטער אונטערצושרייבען און דערנאך וועלען אויסגערופען ווערען אלע דעלע גאטען ביי די נעמען צום אונטערשריי־בען.

באלפאור שיקט א נאטע

די אורזאכע צוליעב וועלכער רומע־ניען און יוגא־סלאוויען האבען זיך אפגע זאגט אונטערצושרייבען דעם שלום טראק טאט איז צוליב דער פארערונג אז רומע־ניען זאל מוזען נאראנטירען אידען נאציא נאלע מינאריטעט רעכטען.

מר. באלפאור האט אפגעשיקט א נאטע צו רומעניען. ערקלערונגען און פאל זי שרייבט ניט אונטער דעם שלום טראקטאט דאן וועט זי ניט זיין בארעכ טיגט צו באקומען איר חלק פונ׳ם שא־דענערזאץ און אחוצדעם וועלען די אליי אירטע רעגירונגען צוריקציהען זייער באר־שלום וועגען איבערגעבען איר די פרא־ינען בוקאייינא און אנהערע נייע טערי טאריעס.

מארגענטוי וועט זוכען צו ברענגען שלום צווישען אידען און פאליאקען

וועט אפגעבען א רעפארט וואס וועט זיין ניט פאר און ניט געגען פוילען.

(אינט. איד. פרעס ביורא)

נייוארק סעפט. 10

אינפארמאציעס צום ״מארגען זשור נאל״ ברענגען די ידיעה דאס דער בא־ריכט וואס הערני מארגענטוי, דער פאר־שטעהער פון דער אמעריקאנער קאמיסיע וואס איז געשיקט געווארען פון פרע־זידענט ווילסאן צו אונטערזוכען די פוי־לישע פאנראמען, וועט אפגעבען א רע־פארט וואס וועט זיין ניט פרא פוילישע און אבער אוך ניט פרא אידיש.

דארף מאכען א שלום

בשעת פרעזידענט ווילסאן האט בא שלאסען צו שיקען די קאמיסיע איז טא קע אפיציעל אנאנסירט געווארען דאס דער צוועק איז געווען צו אונטערזוכען די פאנראמען אבער ניט אפיציעל האט מען פארשטאנען אז די קאמיסיע דארף ווירקען אז וואס איז געווען איז פארפא לען און די קאמיסיע וועט דארפען ווער־קען צו אז מעהר קיין פאנראמען זאלען ניט אין געשיקט געווארען פון פרע־זידענט ווילסאן צו בראנגען צו עפיס א שטיקעל פרידליכער פארשטענדיגונג צווי שען דער אידישער און פוילישער באפעל קערונג.

דער רעפארט וואס די קאמיסיע וועט חפצים האבען דעם דאזיגען צוועק, ניט צו פארלאנגען פוילען פאר דער גאנצער וועלט, ווארום דאס קאן דאך פירען צו ווייטערדיגע פאנראמען, און דאריבער מוז דער רעפארט זיין ניט אהין און ניט אהער.

אויסלענדישער מיניסטער פון אוסטר־יגע פארערט אז אונטערזוכונגס קאמיסיע

פארלאנגט אז ענגלאנד זאל שיקען אונטערזוכען אידישע פאנראמען. — קאמיסיע פארלאנגט צו האבען דאס רעכט צו באשטראפען שולדיגע אין פאנראמען — אויך צו העל־פען געליטענע.

(אינט. איד. פרעס ביורא)

לאנדאן סעפט. 10

די אוקראינישע רעגירונג האט נאכ אמאל אויסגעפאדערט אז א קאמיסיע זאל קומען אין אוקראינע מאכען אן אונטער זוכונג וועגען די באריכטען אז אין אוק־ראינע זענען פארגעקומען פאנראמען אויף אידען.

דאס מאל איז געקומען דער פאר־לאנג פונ׳ם אוקראינישען אויסערען מי־ניסטער מ. טעמניצקי. דער מיניסטער האט אויפגעפאדערט די ענגלישע רעגי רונג צו שיקען אירע קאמיסיע צו מא־כען א אונטערזוכונג.

אין דער פארערונג זאגט אויך מי־ניסטער טעמניצקי אז ער פארלאנגט צו די פאנראמען אבער ניט אפיציעל האט מען פארשטאנען אז די קאמיסיע דארף ווירקען אז וואס איז געווען איז פארפא לען און די קאמיסיע וועט דארפען ווער־קען צו אז מעהר קיין פאנראמען זאלען ניט אין געשיקט געווארען פון פרע־זידענט ווילסאן צו בראנגען צו עפיס א שטיקעל פרידליכער פארשטענדיגונג צווי שען דער אידישער און פוילישער באפעל קערונג.

דער רעפארט וואס די קאמיסיע וועט חפצים האבען דעם דאזיגען צוועק, ניט צו פארלאנגען פוילען פאר דער גאנצער וועלט, ווארום דאס קאן דאך פירען צו ווייטערדיגע פאנראמען, און דאריבער מוז דער רעפארט זיין ניט אהין און ניט אהער.

ווייכטינער זואלונטירען טיטינג שבת נאכט

מלחמה קאנפערענץ האט באשטעלט מיסעס סיליק אלס סעקרעטאר. — גאנצע ארבייט ווערט רעארגאניזירט.

אויף קומענדען שבת נאכט האט דער וואלונטירען פאראיין פון די מלחמה קרבנות איינגערופען זעהר א ווייכטיגען מיטינג אין ציון אינסטיטוט. די וואלונ טירען און אויך איינלאדען אזעלכע וואס ווילען זיך אנשליסען אן דער הייליגער ארבייט. מיסעס סיליק רופט אן די אר־בייט ״רעקאנסטראקשאן״ ארבייט זי ווענדעט זיך דארום צו אלע אידען צו קומען איר מיטהעלפען. ספעציעל ארגא ניזאציעס מוזען מיטהעלפען.

מארגענטוי קאמיסיע הערט אוים עדות אין גאליציען

(אינט. איד. פרעס ביורא)

נייוארק סעפט. 10

דער ״פארווערטס״ האט באקומען א ידיעה דאס הערני מארגענטוי פון דער אמעריקאנער קאמיסיע געפינט זיך איצט אין לעמבערג און מאכט אן אונטערזו־כונג וועגען די דארטיגע פאנראמען, די קאמ[illegible] אוים עדות.

א אידישע דעפוטאציע האט זיך גע ווענדעט צו דער קאמיסיע און האט זיך פארלאנגט דאס די פוילישע רעגירונג האט זיך ענטזאגט פון אנשטעלען אידישע באאמטע.

בארהמטער ארבייטער פיהרער געשטארבען

נייוארק סעפט. 10

דזשאהן מיטשעל, א באריהמטער ار־בייטער וואס איז געווען פארבונדען מיט דער ארבייטער באוועגונג זינט פילע יאה רען איז געבטען געשטארבען אין עלטער פון 49 יאר.

מר. מיטשעל האט געהאט אן אפע האציע אויף גאלשטיינער אוו ער האט מעהר ניט געקאנט צוריקרעגען דאס גע זינט.

באריהמטע קאריערע

דזשאהן מיטשעל איז געבוירען גע ווארען ביי ארעמע עלטערן, צו עלף יאר האט ער אנגעהויבען צו ארבייטען אלס מינען ארבייטער, אבער ביינאכט האט ער געשטודירט.

ווען ער איז אלט געווארען צוואנ־ציג יאר איז ער ערוועהלט געווארען סעק רעטאר פון דער יוניטעד מיין וואר־קערס אוו אמעריקא וואו ער איז געווען א מיטגליד.

זייענדיג א זעלבען פעהיגער מענש איז ער ערוועהלט געווארען פרעזידענט פון דער נעשאנעל סיוויק פעדעריישאן, ער פלעגט ארום פאהרען איבער׳ן לאנד האלטען לעקטשורס וויאזוי איינצושטע־לען שלום צווישען קאפיטאל און ארבייט.

ער איז אויך געווען א וויים־פרעזידענט פון דער א. פ. ל.

אין די לעצטע יארען איז ער געווען דער טשערמאן פון דער אינדאסטריעלער קאמיסיע.

מר. מיטשעל האט אויך אנגעשריי־בען איינינגע ביכער וועגען ארבייטער פראבלעמען.

גרויסע פארטי פון אמיגראנטן אין ירושלים

אין דער אנוועזענהייט פון דר. ווייצמאן, דר. ליפסאן, מר. סוקאלאוו, מר. ליבלין, מר. ווילנאי, מר. ווילנר, מר. ליפשיץ, מר. ליבמאן, מר. ליבמאן, מר. ליבמאן